

tergu je neki gospod nedavnej svojega psička na vago prodal po 20 krajc. funt. Kupec plača poliček dolenca za likof, pa gré s psom domú. Ne vemo, ali se je ženi gospoda, ki je psa prodal, cena prenizka ali cela barantija preneumna zdela, — to pa vemo, da je drugo jutro nad kupca letela ter ga hudo oštela, češ, da take burke morejo le vina siti ljudje uganjati, ki bi nazadnje še kakor nekdanj Šylok svoje meso na vago podali. Mogel ji je psička nazaj dati.

Iz Ljubljane. Ravnokar je prišla v Blaznik-ovi založbi knjižica na svetlo, ki jo je pod imenom „Narodnost in Slovenstvo“ spisal gosp. J. Rogač. Bravcom „Novic“ in „Danice“ je v višji slovenski pisavi izurjeno peró častitega pisatelja iz več dunajskih dopisov že dobro znano. Živa gorečnost za vse visoke misli, popolna zavest duhovskega poklica, iskreno rodoljubje in krepka zgovornost so poglavitni značaji zanimivega delca, ki je v lični, 4 pôle obsegajoči knjižici zagledalo beli dan. Čeravno od konca do kraja zanimiva vsakemu omikanemu Slovencu, je knjižica vendar še posebno namenjena častiti duhovščini, ker jasno dokazuje, kako naj bi se pod njenim vodstvom ideja „narodnosti“ v pravo duševno povzdigo našega naroda razvila. Zatoraj tudi mi, dognano pretresavo gosp. Rogačevih misel duhovskima listoma „Danici“ in „Slov. Prijatlu“ prepustivši, se ne štejemo dovelj zmožne o teh zadevah veljavno sodbo izreči. To pa je naša dolžnost, da nenavadno slovstveno delo živo priporočamo občinstvu, ker je veselo znamenje dušnega gibanja med Slovenci, ako eden najzgovorniših domačih brambovcov sv. katoliške vere „slovensko narodnost“ — tolikrat žalibože! zasmehovano — v keršanskem oziru temeljito razjasnuje, njeno upravičenost z veljavnimi dokazi poterjuje in pota pravega napredovanja naznanjuje. Le te opombe naj nam častiti gosp. pisatelj ne zameri, da se nam je pri prebiranju knjižice tu in tam dozdevalo, kakor da bi jo bil brez potrebe včasih preveč v nemško temeljitost, celó od Nemcov samih oponašano „deutsche Gründlichkeit“ zasukal, kar so pač večidel nemški učeni časniki nanесли, kakor „historisch-politische Blätter“, iz katerih je več odlomkov v svoj namen prestavil. Odkritoserčno jo tedaj rečemo, da tisti razdelki nazoče knjižice so najboljši in najkrepkeji, kjer je gospod pisatelj izviren in sam svoj. Pisavec, ki svojo tvorino tako dosledno izpeljati ume kakor gosp. Rogač, tuje kerparije ne potrebuje. In tako sklenemo iskreno priporočilo hvale vredne knjižice s živim prepričanjem, da more domovina od pisatelja, za svoj narod tako navdušenega gospoda še dokaj blagega sadú pričakovati. Knjižica veljá 40 kr. nov. dn. in se dobiva pri J. Giontini-tu.

— Nemško-slovenski slovník, ki je na stroške rajnega kneza in škofa ljubljanskega zagledal beli dan, je zdaj popolnoma gotov. Naznanovaje veselo novico povemo za danes le, da zadnja pôla z izverstnim predgovorom gosp. vrednika M. Cigale-ta, v katerem se ne bere le zgodovina tega najnovejšega (126³/₄ pôl obsegajočega) slovenskega slovníka, temuč tudi povestnica vseh slovenskih slovníkov, je bila natisnjena predčeranjim in da saj zdaj moremo pričakovati, da se bo delo začelo kmali razprodajati. Žalibog! da slavni škof niso doživeli veselja, viditi dodelano prvo polovico velikega dela, ki jim bo na veke spominek njih rodoljubja, kakor tudi gospodu vredniku v vedno čast in hvalo!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Razglas c. k. dnarstvenega ministerstva od 22. t. m. oklicuje novi državni zajem (posojilo), ki je z loterijo združen. Cesarska vlada, da bi se opomogla v državnih dnarstvenih zadregah, je že lani po cesarskem ukazu od 29. aprila 1859 hotla 200 milijonov gold. na posodo vzeti; al vnela se je — kakor „Wiener Zeitg.“ pravi — laška vojska in ni bilo več časa za razpis

tega zajéma po domačih deželah. Vladi tedaj ni bilo drugega storiti kot na dunajsko banko se obrniti, naj ji ona posodi 130 milijonov gold. proti temu, da naredi bankovcev po 5 gold., in da se ji bo ta dolg poplačal, berž ko bo mogoče zavolj vojske ustavljeno posojilo od 200 milijonov najeti. Zdaj se ima to zgoditi. Razpisan je novi zajem, kakor „Wien. Ztg.“ pravi, da se bo banki povernilo tistih 133 milijonov, ki jih je lani državi posodila, in z ostalimi 67 milij. se bojo poravnali še drugi izredni stroški, ki jih je vojska prizadjala. Posojilo to je prostovoljno; dale se bojo posodnikom obligacije po 500, pa tudi po 100 gold. nov. dn., ktere bojo na leto po 5 od 100 gold. obresti (činža) donašale, zraven pa tudi v loterii igrate, ki se bo skozi 57 let (od leta 1861 do 1917), vsako leto dvakrat, napravljala tako, da 1. svečana in 1. avgusta se bojo verste obligacij (sèrije) srečkale ali lozale, 3 mesce po vsakem takem verstnem srečkanji, tedaj 1. maja in 1. novembra, pa se bojo dobitki vlekli. Pervo srečkanje sèrij bo 1. avgusta letos. Dobitkov bo veliko in kdor prvo srečko zadene, dobí 300.000 gold. Podpisovanje za to posojilo se je začelo včeraj (27. dan t. m.) in bo terpelo do 7. prihodnjega mesca pri vseh bankinih in cesarskih velikih in manjših kasah; podpis se zaara z 10 gold. od 100 podpisanih; posojilo se odrajta v 10 obrokih ali brištih (15. maja, 30. junija, 15. avgusta, 30. sept., 15. nov. tega leta, in pa 15. jan., 15. marca, 15. junija, 15. okt. prihod. leta) ali v bankovcih ali kuponih državnih obligacij; 20 gold. od podpisanih 100 se more pa odrajtati tudi v obligacijah poslednjega narodnega posojila po celi vrednosti kakor na obligacijah stoji. Ker posojilo nese 5 od 100, ker je dobitkov veliko in velikih v loterii, ker se tudi obligacije narodnega posojila morejo kolikor toliko spečati, se je nadjati, da bojo ljudje, ki imajo dnarja, segli po tem zajemu, ki je mikaven zavoljo loterijnega dobička. Kurzi več obligacij so berž po oklicu tega zajema na dunajski burzi nekoliko poskočili, cena srebra je pa za par goldinarjev padla.

— V prevdarek državnih stroškov in dohodkov za leto 1861 poklicana komisija je svoje posvetovanja sklenila. Ministerstvo dnarstva vredeje sedaj, kar je komisija doveršila, da bo izročilo pomnoženemu državnemu svetovavstvu mesca maja še enkrat v prevdark.

— Nov cesarski ukaz razgláša obravnavo s cesarskimi vradniki, ki prestopijo svoje dolžnosti, in določuje strahovavne kazni, ki so: svarjenje, globa (kazen na dnarji), zguba pravice do višje službe, prestava na drugo mesto, odpoved službe.

— Čeravno zaperti Richter še zmiraj terdi, da ni nobene goljufige kriv, mora vendar sodnija veliko dokazov zoper njegovo poštenje imeti, ker je prošnjo njegovega akvokata, naj bi se Richter za čas preiskave iz zopora izpustil, naravnost zavrnila. — Govorico, da bi bila še dva generala po izgledu podmaršala Eynatten-a svojemu življenju konec storila, preklicuje „Wiener Zeitg.“. Kakor na Dunaji tako tudi v Terstu sledijo po tergovcih in barantačih, na ktere sum letí, da bi utegnili deležniki biti velike Eynatten-ove goljufige. V Benetkah so že več takih zaperli; njih veliko gnjezdo pa je v Veroni.

— Med cesarskimi grajšinami, ki jih je vlada leta 1855 dunajski banki za prodaj prepustila in ki jih je banka 29. dan preteklega mesca za prodaj oklicala, se bere razun mnogih grajšin na Českem, Avstrii, Galicii, Ogerskem itd. tudi loška grajšina na Krajnskem z 960 orali zemlje, med kterimi je 890 oralov gojzda; cenjena je na 60.000 gold.

Iz Tersta 22. marca. Barka „Fantasie“ je dobila ukaz po nadvojvoda Maks a, ki po dolgem potovanji pride iz Brasilije nazaj, v Malto iti, da ga pripelje do 1. aprila v Terst, odkodar se bode podal na Dunaj.

Iz Benetk. Novi deželni poglavar stopa zlasti vradnikom krepko na noge; nezanesljive odstavlja in prestavlja

tako, da ne preteče skor noben dan, da bi se ne slišalo od tacih prememb kaj.

Iz Celovca. Sliši se, da jezuiti, ki so predlanskim kupili v St. Andreji na Koroškem škofijsko grajšino, se mislijo, ako jim vlada dovoli, spet v Celovce preseliti, kjer so stanovali, preden jih je rajni cesar Jožef odtod odpravil. Njih nekdanja cerkev je sedaj stolna cerkev in njih nekdanji samostan je sedaj kosarna. Ako jim vlada dá cerkev in kosarno nazaj, da si napravijo spet svoj samostan s svojo cerkvijo, hočejo na svoje stroške novo kosarno zidati in tudi stroške za preuredbo kake druge cerkve v stolno cerkev na se vzeti.

Štajarsko. Iz Gradca se piše, da se bo pobiranje davkov popolnoma novim županijam (soseskam) izročilo; potem takem se bo za celo Štajarsko toliko davkovskih inšpektorjev napravilo, kolikor je zdaj kantonskih gosposk; en sam višji inšpektor v Gradcu bo čuval nad vsem davkovstvom.

Česko. Tudi v Pragi kakor unidan v Ljubljani so zasačili 17. t. m. na železnici tružico z 1500 gold. šestíc, ki so imele v Frankobrod potovati.

Ogersko. Iz Požuna 29. marca. Nepokoj peštanski bi se bil tudi tukaj ponovil; al vojaške in policijske oblasti so zvedile v pravem času, kaj se pripravlja, in vse je bilo kmali pri kraji. Tukaj pa niso bili študentje nepokojni, ampak rokodelski fantje so hotli v nedeljo zvečer nekako rogoviliti, pa policija jih je upokojila.

— Iz Pešta. Tukaj in po več ogerskih mestih se napravljajo gledišne igre, katerih dohodki so namenjeni revnim Horvatom in Slavoncom na pomoč.

Laško. Ko je bilo glasovanje v Toskani, Modeni, Parmi in Romagni za združenje s Sardinijo končano in so se kralju Viktoru Emanuelu prinesle dotične pisma, je kralj na ogovor Fariniov 18. dan t. m. med drugim odgovoril sledeče: „Z veseljem sprejem, kar mi ljudstva tako enoglasno izročujejo; ponašam se, jih odzdaj moje imenovati. Ko pa ne le samo Modeno in Parma, temuč tudi Romagno, ki se je po lastnih prizadevah odcepila od papeževe vlade, s svojimi starimi sardinskimi deželami zedinim, ostane moje spoštovanje do poglavarja katoliške cerkve vedno živo kakor poprej. Pripravljen sem, braniti samostojnost papežev, ki je potrebna za visoko njegovo duhovno službo, pripomoči k svečanosti njegovega prestola in se pokloniti njegovi najvišji oblasti. Zedinjeni sardinski državni zbor bo varoval blagor, svobodo in samostojnost nove sredotalijanske države“. Po tem takem ste Parma in Modena naravnost sardinske deželi; v Romagni spoznava kralj sardinski višjo papežev oblast in se ji uklanja; vendar jo združuje s svojim kraljestvom in čeravno le kot namestnik papežev si vendar prilastuje vse vladne pravice. Tudi Toskana ni popolnoma zedinjena, ampak ima na videz nekako samostojnost; al princ Carignan jo bo vladal kot namestnik Emanueleev. Vse dežele bo objel edini državni zbor. V Parizu mislijo, da zdaj sv. oče ne bojo izobčili kralja sardinskega, ker ni kot samooblastnik vzel Romagne, ampak si jo pridružil le kot njih namestnik (vikar); vendar po pismu, ki ga je kardinal Antonelli unidan poslal velikim vladam, ni misliti, da bi rimska vlada odstopila od svojih pravic, čeravno dosihmal še ni razglasila ekskomunikacije. Turinski vladni časnik „Gazz. uffic.“ razglasa pisma ponižne udanosti, ki jih je duhovšina s Sardinijo združenih dežel poklonila sardinskemu kralju in si prizadeva s tem poterditi, da ljudstvo in duhovni so „srečni v novem kraljestvu“. Ker ima zdaj Sardinija, cesar je želela, je pa le to čudno, da se pripravlja za vojsko kakor nikoli pred tako, ker po novih rekrutbah v Toskani in Emilii hoče do 1. aprila z rezervami vred 300.000 vojakov na nogah imeti. Nekteri pravijo, da kralj napolitanski hoče z veliko armado pomagati papežu, in da

se od te strani kmali utegne vneti nova vojska; drugi mislijo, da Sardinija namerja napad na beneške dežele. Nihče pa ne ve pravega, ker sardinsko-francozka politika je tako skrivna, da od mirú govori, vojsko pa naklepa. Že je po ukazu Napoleonovem začela francozka armada marširati iz Lombardije in se preseljevati v Savojo in Nico, kar pride 24. dan t. m. iz Pariza v Milan drugo povelje, ki zapoveduje armadi stoj! — Savoja in Nica ste že francozki. Iz Savoje je prišla deputacija 35 poslancov v Pariz, ki v imenu vsega ljudstva ponuja cesarju Napoleonu deželo. Cesar je poslance prijazno sprejel in jim rekel, da bo njih „želje“ rad spolnil. „Moniteur“ od 25. t. m. naznanja, da je pogodba med sardinsko in francozko vlado za odstop Savoje včerej v Turinu podpisana bila proti temu, da pogodbo poterdí sardinski državni zbor; cesar Napoleon obeta v tej pogodbi, da se bo zavoljo Savoje z velikimi vladami in s Švajco že porazumel. Ničanje niso zadovoljni, da se prodajo Francozom in zato je prišla te dni nalaš deputacija v Turin; al kralj je poslance tolažil, naj nikar zdaj ne mermrajo in cesarja ne razjezijo, ker bi ga utegnili laška dežela kmali še bolj potrebovati kakor lani. Tudi Švajca se zlo huduje, al teško, da bi ji kaj pomagalo. Dokler ne stopijo vse velike vlade na noge, je Napoleon samopoveljnik Evrope; od kakega krepkega in zedinjenega nasprotovanja pa ni še ne duha ne sluha. — Na Napolitanskem se iz vsega, kar se sliši, kuhajo nove homatije; plamen punta bi utegnil kmali tudi to deželo zgrabiti; zaperajo sicer nepokojneže čedalje bolj, al čedalje več jih je, ker, kakor listnica (Blaubuch) med angležkim poslancom lord Elliotom in angleško vlado razodeva, je stan napolitanske vlade nek tako razdert, da ji je nemudoma treba važnih prememb, ako se hoče oteti pogubi. Tudi v Rimu se čedalje bolj naznanuje puntarsko početje. 16. t. m. je sv. očetu udana množica ljudi — kakih 5000 jih je bilo — jih spremila v veliko cerkev Vatikana, da bi ž njimi molila. Vse je bilo tiho in mirno, ko se je to znamenje verne udanosti sv. očetu očitno na ulicah rimskih razodelo. Al drugi dan so se razposiljali listki po mestu z napisom „Živio Viktor Emanuel!“ in na sv. Jožefa dan so praznovali študentje s sv. mašo združenje s Sardinijo in god Garibaldi-tov; zvečer je bilo sila veliko ljudi na korsu in ker so žandarji nekatere nepokojneže hotli zapreti, se je začel boj, v katerem je bilo 40 ranjenih; žandarji konjiki in patrole francozke so vendar pomirile mesto. — Tako stojé zdaj reči na Laškem.

Národne pesmi Hotenske okolice.

Zapisal Lovro Slanov.

1. Dobrovoljni kosci.

Že drobne tičice pojó,
Zapojmo tudi mi:
Bogú naj čast in hvala bo,
Kater' nas vse živí!
Nuj J., ti zaspani tič,
Ne slišiš nič, clo nič?
Fantiči! vstanimo,
Tri slišal sem bit',
Vodirje nalimo
In pojmo kosít!

Pomahali zdaj travo smo;
Pred soncom koso skrivj;
Da je poškod'valo ne bo,
Z vodirja vodo zlij!
Nuj, J. — kar ne bodi tak,
Ne bodi meglenjak!
Ojstrila poberi
In pridi pod hrast,
Zaukaj veseli
Vsem koscom na čast!

J. — najgorši kosec je,
Res para ga mu ni;
Glej, kak jo premiljonsko žge,
Čuj koso, kak zvenči;
On dela kakor turški meč,
Le smuk! jo maha preč.
Pa Bóga zahvali
Za toljko moči;
Glej, vsi smo se gnali,
Alj spredej si ti!

Mladenči ne pozab'te vi,
Da nosi smert kosó;
Pokosili smo rože mi,
Smert nas kosila bo.
Le glejmo, da nas ne vlovi
Brez Božje milosti!
Tak shranil po smerti
Kot žlahno senó
Bo oče nebeški
Nas v sveto nebo!